

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی - درمانی قزوین
دانشکده پرستاری و مامایی

عنوان

بررسی ارتباط وضعیت همودینامیک، اکسیژناسیون، هموگلوبین و گلوکز با خطر بروز زخم فشاری در بیماران بعد از عمل جراحی قلب باز در مرکز آموزشی - درمانی بوعلی سینای قزوین

استاد راهنما:

جناب آقای دکتر جلیل عظیمیان

استاد مشاور:

جناب آقای حسین رفیعی

استاد مشاور آمار:

جناب آقای دکتر محمود علیپور حیدری

دانشجو:

مجتبی سنمار

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد پرستاری مراقبت‌های ویژه

تابستان ۱۳۹۵

چکیده:

زمینه:

بروز زخم فشاری یک امتیاز منفی برای سیستم‌های مراقبت سلامتی در جهان می‌باشد. نخستین گام در پیشگیری از زخم فشاری شناسایی عوامل خطر زخم فشاری می‌باشد. یک گروه از بیماران که خطر بالایی برای بروز زخم فشاری دارند، بیمارانی می‌باشند که تحت عمل جراحی قلب باز قرار می‌گیرند. با این وجود مطالعه در مورد این گروه از بیماران خیلی محدود می‌باشد. در مطالعه‌ی حاضر ما خطر بروز زخم فشاری در این گروه از بیماران و برخی عوامل مرتبط مانند پارامترهای همودینامیک، سطح اکسیژناسیون، هموگلوبین و گلوکز خون را مورد بررسی قرار دادیم.

مواد و روش‌ها:

این مطالعه‌ی توصیفی-تحلیلی در بخش ویژه‌ی جراحی قلب باز مرکز آموزشی-درمانی بوعلی قزوین (ایران) انجام گرفت. ۸۲ بیماری که تحت عمل جراحی قلب قرار گرفتند به روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. خطر بروز زخم فشاری در سه نوبت: قبل جراحی، بعد از جراحی (زمان هوشیاری بیمار) و در زمان ترخیص با استفاده از ابزار برادن و تقسیم‌بندی شش مرحله‌ای ارزیابی گردید. همچنین مشخصات جمعیت‌شناختی، وضعیت همودینامیک، اکسیژناسیون، سطح هموگلوبین، گلوکز خون و داروهای مصرفی بیمار به طور روزانه توسط پژوهشگر ثبت گردید.

یافته‌ها:

از ۸۲ بیمار ۳۶ نفر زن (۴۳/۹٪) و ۴۶ نفر مرد (۵۶/۱٪) بودند. میانگین سنی بیماران مورد بررسی $60/93 \pm 10/52$ و میانگین روزهای بستری در بخش ویژه‌ی جراحی قلب $2/87 \pm 0/96$ روز بود. به طور کلی ۲۷ (۳۲/۹٪) و ۴ (۴/۹٪) نفر از ۸۲ بیمار پذیرش شده در بخش جراحی قلب به ترتیب دارای زخم فشاری درجه یک و دو بودند. عواملی مانند میانگین فشار خون دیاستول در روز اول ($P = 0.04$)، میانگین فشار خون ورید مرکزی در روز دوم ($P = 0.01$)، میانگین تعداد ضربان قلب در روز دوم ($P = 0.04$)، میانگین میزان فشار دی‌اکسید خون شریانی در روز چهارم ($P = 0.04$)، سن ($P = 0.000$)، مدت بستری در بخش ویژه ($P = 0.002$)، وجود بیماری دیابت ($P = 0.04$)، جراحی قبلی ($P = 0.01$)، مصرف سیگار ($P = 0.000$) و وضعیت پمپ حین جراحی ($P = 0.03$) به طور معناداری خطر بروز زخم فشاری را تحت تأثیر قرار می‌دهند و بین بروز زخم فشاری با متغیرهای میانگین فشار خون سیستول، میانگین فشار خون متوسط شریانی، میانگین درصد اشباع هموگلوبین با اکسیژن، میانگین میزان فشار اکسیژن شریانی، میانگین متناظر اکسیژن موجود در خون، میانگین کسر اکسیژن دمی، درجه حرارت بدن، هموگلوبین و گلوکز خون ارتباط آماری معناداری دیده نشد.

بحث و نتیجه‌گیری:

نتایج مطالعه‌ی حاضر نشان داد، بیمارانی که تحت عمل جراحی قلب قرار می‌گیرند در معرض خطر بالای بروز زخم فشاری می‌باشند و عواملی مانند کاهش فشار خون دیاستول، افزایش فشار خون ورید مرکزی، افزایش تعداد ضربان قلب، کاهش میزان فشار دی‌اکسید خون شریانی، افزایش سن، افزایش مدت بستری در بخش، وجود بیماری دیابت، جراحی قبلی، مصرف سیگار و روشن بودن پمپ حین جراحی سبب افزایش این خطر می‌گردند.

کلید واژه‌ها:

زخم فشاری، همودینامیک، اکسیژناسیون، هموگلوبین، گلوکز خون، جراحی قلب، خطر، بروز